

[اطلاعات شخصی افراد حذف شده است]

[برای وضوح بیشتر فقط مطالب و اخبار مربوط به افراد و جامعه بهائی تایپ شده است]

[برگرفته از سایت: [رادیو زمانه](#)]

[تاریخ: ۱۲ مرداد ۱۳۸۷]

گفت و گو با فرهاد ثابتان و شیرین عبادی:

تمهیدات برای جلوگیری از ورود بهائیان به دانشگاه

اعلام نتایج نخستین مرحله کنکور سراسری امسال، در روز یکشنبه، با اخبار جالبی توأم بود؛ نظیر این که دختران ایرانی بار دیگر ۶۳ درصد آمار قبول شدگان را به خود اختصاص دادند.

علاوه بر آن، برای اولین بار، ۷ نفر از ۱۰ نفر برگزیدگان اول کنکور را دختران تشکیل می‌دهند.

اما اخبار غیررسمی نیز انتشار یافته است که با وجود آن‌که تازگی ندارد، نگرانی فعالین حقوق بشر را در ایران و جهان برمی‌انگیزد؛ و آن این‌که متقاضیان بهایی کنکور، با وجود کسب نمرات قبولی، وقتی به سایت «سازمان سنجش کشور» مراجعه می‌کنند، به جای دریافت کارنامه خود، با عبارت «نقص پرونده» مواجه می‌شوند. در حالی که در این مرحله، آشکار شدن نقص پرونده ممکن نیست.

با توجه به تجربیات سال‌های گذشته، فعالین حقوق بشر این امر را علامت آشکاری برای جلوگیری از ورود جوانان بهایی به دانشگاه دانسته‌اند.

یک جوان بهائی که مایل نبود نامش عنوان شود. در مورد برادرش گفت که با وجود این‌که وی در طول تحصیل، در یکی از مهم‌ترین دبیرستان‌های تهران همواره شاگرد ممتاز بوده است و از عهده کنکور نیز به خوبی برآمده است، در سایت سازمان سنجش با همین پاسخ مواجه شده و امید خود را برای ورود به دانشگاه، از دست داده است.

در مورد این مشکل، با آقای فرهاد ثابتان، رییس جامعه بین‌المللی بهاییان در امریکا و خانم شیرین عبادی، رییس کانون مدافعان حقوق بشر، در تهران گفت‌وگو کردم.

آقای فرهاد ثابتان در این‌باره می‌گوید:

ما هم این خبر غیررسمی را دریافت کرده‌ایم که امسال هم مثل سال‌های گذشته، متأسفانه جوانان بهایی را از حق ورود به دانشگاه محروم کرده‌اند.

به این معنی که با وجود این‌که این جوانان نمرات قبولی در کنکور کسب کرده‌اند و حتی بعضی‌هایشان هم نمرات عالی داشته‌اند، آن‌ها را با «نقص پرونده» مواجه کرده‌اند و به این ترتیب به آن‌ها اجازه ورود به دانشگاه را نمی‌دهند.

منظور هم از «نقص پرونده» در سال‌های گذشته، همان سوال مربوط به مذهب این دانشجویان بوده است که چون این دانشجویان در ستون مذهب نوشته بودند بهایی و بهایی جزو مذهب نیست که در فرم پرونده لیست شده باشد، به آن نقص پرونده می‌گویند؛ بدون این‌که مشخص شود که این نقص پرونده چیست و به این ترتیب به این جوانان اجازه ورود به دانشگاه را نمی‌دهند.

این مساله جدیدی نیست و در سال‌های گذشته نیز به همین شکل عمل شده است. و هر سال در مورد بهائیان تکرار می‌شود.

شما به‌عنوان مسوول جامعه بهائیان، چه اقدامات قانونی در این مورد انجام داده‌اید؟

از طریق «کمیسون حقوق بشر» و از طریق سازمان ملل متحد اقدام کردیم و این مساله را طرح کرده‌ایم. اما متأسفانه، با وجودی که این مطالب به وضوح با دولت ایران مشخص شده است، هنوز هیچ اقدامی صورت نگرفته و هنوز هم دانشجویان بهائی یا نمی‌توانند وارد دانشگاه شوند، و یا این‌که بعضی از آن‌ها که توانسته‌اند وارد دانشگاه شوند، به محض این‌که مسوولین متوجه شده‌اند بهائی هستند، آنان را اخراج کرده‌اند.

در نتیجه، جوانان بهائی هنوز از حقوق تحصیلات عالی محروم هستند.

آیا این مشکل بلافاصله بعد از انقلاب پیدا شد؟ آیا در مراحل به‌وجود آمد، یا طی این سال‌ها شدت و ضعف داشته است؟

بله، تقریباً، از چند سال بعد از انقلاب دانشجویان بهائی به‌طور کلی از حق تحصیل محروم شدند. یعنی حتی به آن‌ها اجازه ثبت نام هم نمی‌دادند؛ و این به جهت آن بوده که گویا خط مشی رسمی دولت ایران این است که به‌طور کلی بهائیان را از حق تحصیل و حق هرگونه پیشرفت فرهنگی محروم کنند.

اما سه یا چهار سال پیش جامعه بین‌المللی، به‌خاطر نقض حقوق بشر برای تحصیلات عالی به دولت ایران فشار آورد و دولت ایران اول به این نحو تصمیم گرفت که به جوانان بهائی اجازه دهد بدون این‌که مذهبشان را قید کنند، برای شرکت در کنکور ثبت نام کنند.

اما در همان سال، که تقریباً بعد از ۲۰ سال این اجازه را دادند، بعد از این‌که دانشجویان نوشتند که بهائی هستند، یا برای کنکور از آنان ایراد گرفتند و یا در صورت شرکت و قبولی، به آنان اجازه ورود به دانشگاه ندادند؛ و بعد از آن در سال‌های بعد نیز این مساله «نقص پرونده» به‌وجود آمد. در نتیجه این مساله‌ای است که مکرراً اتفاق افتاده و هنوز هم این محرومیت‌ها اعمال می‌شود.

از خانم شیرین عبادی، رییس کانون مدافعان حقوق بشر ایران، در مورد صحت و سقم این اخبار می‌پرسم:

متأسفانه از ابتدای انقلاب به این طرف، هر کس که در فرم پرسشنامه اعلام بکند که مذهبش بهائی است، اجازه ورود به دانشگاه را ندارد.

با وجود تلاش بسیار زیادی که مدافعان حقوق بشر در این زمینه داشته‌اند، تاکنون موفق نشده‌ایم نتیجه بگیریم که اجازه بدهند که بچه‌های بهائی به دانشگاه بروند.

من می‌توانم با قاطعیت بگویم که در مورد این اقلیت دینی در ایران، نوعی آپارتاید فرهنگی پیش آمده است.

یعنی ۳۰ سال است که اینان اجازه ورود به دانشگاه را در ایران ندارند. اگر تمکنی داشته باشند، وسیله‌ای داشته باشند از ایران خارج می‌شوند، می‌روند به دانشگاه‌های خارجی. اما اگر در ایران بمانند، نه دانشگاه‌های دولتی و نه دانشگاه آزاد، آن‌ها را قبول نخواهند کرد.

خانم عبادی، برادر یکی از این متقاضیان به من گفت که او حتا در فرم پرسشنامه دین خود را بهائی ذکر نکرده، اما با این پیام (نقص پرونده) در سایت سازمان سنجش روبرو شده است، و احتمال می‌دهد که به خاطر مذهبش این اتفاق افتاده است.

می‌تواند این گونه باشد. متقاضیان ثبت نام، پرسشنامه‌ای دریافت می‌کنند که شامل نام، نام خانوادگی، آدرس و... است. یکی از آیتم‌های این پرسشنامه، مذهب است. اگر کسی بنویسد بهائی؛ به او اجازه ورود به دانشگاه داده نمی‌شود. اگر هم کسی در کنکور قبول شود، هنگام ثبت نام جلوی نامش را می‌گیرند.

کانون مدافعان حقوق بشر چه کارهایی در این رابطه انجام داده است و آیا برنامه‌ای برای آینده دارد؟

از تاریخی که کانون مدافعان حقوق بشر تأسیس شده است، مداوماً پی‌گیر این مساله بوده‌ایم. قبل از تأسیس کانون هم من شخصاً، همواره به این مساله معترض بوده‌ام.

ما به وکالت از این دانشجویان حتی به دیوان عدالت اداری رفتیم، مراتب به سازمان‌های بین‌المللی اطلاع داده شده است، به کمیسیون اصل نود مجلس ششم مراجعه شد، بارها و بارها به آموزش عالی مراجعه شد، چندین بار در اعلامیه‌ها و بیانیه‌های کانون این مساله مورد اعتراض قرار گرفت، اما هنوز به هیچ نتیجه‌ای نرسیده‌ایم.

آیا مصوبه رسمی از جانب دولت در این زمینه وجود دارد؟ یا این‌که این یک قرار نانوشته است؟
اعلام می‌کنند که مصوبه‌ای از سوی شورای انقلاب فرهنگی وجود دارد که البته هرگز این مصوبه را به ما نشان نداده‌اند و گفته‌اند که محرمانه است.
حتی اگر مصوبه‌ای هم باشد، این مصوبه غیرقانونی است. زیرا که برخلاف قانون اساسی ماست. مصوبات شورای انقلاب فرهنگی، (اگر هم وجود داشته باشد) نمی‌تواند برخلاف قانون اساسی باشد.
در قانون اساسی قید شده است که با پیروان ادیانی که به رسمیت شناخته نمی‌شوند - مثل بهائی‌ها - باید با ملاحظت و مدارای اسلامی برخورد شود و این‌که به کسی به خاطر دینش، اجازه تحصیل ندهند، این ملاحظت اسلامی نیست. از سوی دیگر، در مبحث «حقوق ملت» اشاره شده است که تحصیل حق هر ایرانی است.
از جنبه شرعی هم که بگیریم، احادیث متعددی در اسلام داریم مبنی بر این‌که دانش آموزی و طلب علم، یک فریضه واجب است و هرگز اشاره نشده که طلب علم، فقط برای مسلمان‌ها جایز است. بنابراین برخوردی که با بهائیان در این مورد می‌شود، هم مغایر قانون است و هم مخالف اسلام.

[متن بالا رونویسی از اصل سند است. اگر به نکته‌ای برخورد کردید که دقیق رونویسی نشده است لطفاً به نشانی ایمیل در صفحه تماس با ما بفرستید]